این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

وزارت آموزش و پرورش

اداره کل آموزش و پرورش استان .....

اداره آموزش و پرورش شهرستان .....

عنوان اقدام پژوهی :

چگونه توانستم با استفاده از مشوق های دینی و اسلامی تغییر مناسبی بر رفتار دانش آموزان بگذارم ؟

نام و نام خانوادگی مولف اول/مجری اصلی :

پست سازمانی :

رشته تحصیلی :

آخرین مدرک تحصیلی :

دوره تحصیلی :

سمت فعلی :

شماره پرسنلی :

فقط برای مشاهده

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

تقدیم به :

همه ی معلمان که ایثار کارشان و صبر مرامشان است ، آنانی که افق دیدگانشان عزت ایران و اقیانوس دل هاشان آکنده از عشق به فرزندان معصوم این مرز و بوم است . بی آن که از ایشان نامی باشد ، نام و نشان این مرز و بوم ثمره ی مجاهدت های آنان است ،آخرتشان مملو از اجر و الطاف الهی باد .

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

تشکر و قدردانی:

اینک که این اقدام پژوهی به لطف ایزد منان به اتمام رسیده بر خود لازم می دانیم که از همه کسانی که طی این پژوهش با راهنمایی و مساعدت خویش مارا یاری کرده اند تشکر نماییم. و جهت ارائه نظرات مفید و ارزنده شان و وقتی که در روند هدایت پژوهش داشته اند متشکریم.

فقط برای مشاهده

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

فهرست مطالب

چکیده..... ۵
مقدمه..... ۶
بیان مساله..... ۸
توصیف وضعیت موجود..... ۸
گرد آوری شواهد ۱..... ۹
راه‌حل‌های پیشنهادی..... ۱۰
انتخاب راه جدید به طور موقت:..... ۱۰
اجرای طرح جدید و نظارت بر آن:..... ۱۱
گرد آوری اطلاعات (شواهد ۲) :..... ۱۸
ارزشیابی تاثیر اقدام جدید و تعیین اعتبار آن :..... ۱۹
نتیجه گیری:..... ۲۱
نقش معلم در بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی..... ۲۲
منابع :..... ۲۸

فقط برای مشاهده

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

چکیده

بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی یعنی سناحت اموزه‌های دین و ادب، تبدیل این شناخت‌ها به باورهای قلبی و به کاربستن این باورها در رفتارهای فردی و اجتماعی. در نتیجه، افراد در فرایند تعلیم و بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی ، به گونه‌ای تربیت می‌شوند که در گرایش‌های‌شان نسبت به زندگی، اعمال و تصمیم‌های‌شان و در برخورد با تمام امور، همواره حاکمیت ارزش‌های الهی را احساس کنند. در چنین نظامی علاوه بر ایجاد نظم ذهنی، دانش‌آموزان به گونه‌ای تربیت می‌شوند که دانش را صرفا برای ارضای کنجکاوی‌های فکری یا منافع دنیوی کسب نمی‌کنند، بلکه منطقی و متقی بار می‌آیند و فراهم آوردن موجبات رفاه مادی، معنوی و اخلاقی خانواده، ملت، خود و دیگران را وجهه‌ی همت خویش قرار می‌دهند. در این نوع از تربیت، هدف تنها کسب معرفت نیست، بلکه رشد و شکوفایی موزون همه‌ی ابعاد وجودی انسان مورد توجه قرار دارد.

اهمیت معلم در اسلام، بیانگر نقش و کاربرد او در جامعه است. اگر نقش معلم حیاتی نبود اسلام تا این حد به او بها نمی‌داد. در اسلام معلم از چنان ارزش و جایگاهی برخوردار است که خداوند در نخستین آیات نازل شده بر پیامبر(ص)، خودش را معلم معرفی می‌کند: «بخوان به نام پروردگارت که جهانیان را آفرید. انسان را از خون بسته سرشت، بخوان! و پروردگارت کریم‌ترین است، همان که آموخت با قلم، آموخت به انسان آنچه را که نمی‌دانست. »(علق، ۱ـ۵). پیامبر(ص)

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

ارزش و جایگاه رفیع معلم اختصاص به اسلام ندارد. در گفته‌های غیر مسلمانان نیز نشانه‌هایی از مقام بلند معلم دیده می‌شود. ارسطو می‌گوید: «کسانی که کودکان را تربیت می‌کنند باید بیش از افرادی که آنان را بار می‌آورند مورد احترام قرار گیرند، زیرا اینان تنها به کودک زندگی می‌بخشند، در حالی که معلمان هنر بهتر زیستن را به او یاد می‌دهند».

اینجانب .... شهرستان ..... در اقدام پژوهی فوق الذکر تصمیم گرفتم با بهره گیری از مشوق های دینی در تغییر مطلوب بر رفتار دانش آموزان تاثیر گذار باشم.

مقدمه

هدف از بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی ، حضور قرآن و سیره معصومین(ع) در متن زندگی دانش آموزان است. ما با تعلیم مسائل دینی و با روش های مطلوب و خاص می توانیم در دانش آموزان درک و شعور دینی ایجاد کنیم. اگر تلاش همه ما بر این باشد که از طریق روح حاکم بر تمامی برنامه های رسمی و غیررسمی (فوق برنامه و مکمل) تربیت، تزکیه و تأدیب صورت گیرد و مفاهیم نظری به صورت «رفتار دینی» درآید، می توانیم ادعا کنیم که بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی تا حد زیادی تحقق پیدا کرده است. آنچه با توجه به مقتضیات زمان در بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی باید مدنظر قرار گیرد، اصلاحات در روش های بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی است. مدیریت مراکز آموزش و پرورش ما با توجه به تفاوت های فردی در دانش آموزان، اصل زیبایی شناسی و ابزار هنر را بویژه در غنی سازی، اوقات فراغت و فوق برنامه باید لحاظ کنند وحدت نداشتن در بینش و منش و همچنین وحدت نداشتن در هدف و خط مشی، از عوامل مهم آسیب شناسی بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی در جامعه ما به شمار می آید. فضا و بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی بین مراکز متولی بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی مثل رسانه ها، نهادهای فرهنگی و هنری در جامعه موجب تضاد تربیت و سرگردانی نسل جوان ما در جامعه شده است. اگر یکپارچگی به مفهوم واقعی کلمه در ساختار و تشکیلات، با رویکرد تلفیق فعالیت های آموزش

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

و پرورش شکل منسجم خود را پیدا نکند، قطعاً آسیب پذیری نسل جوان ما در آینده بیشتر از گذشته خواهد بود.در همین مسیر باید به جاذبه های دینی با توجه به استعداد جامعه و جایگاه دین در عرصه بین المللی و بحث جهانی شدن توجهی دقیق و زیرکانه داشت.

اگر بحث بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی بر این مبنا باشد که دین به مفهوم جوهر زندگی تلقی شود، آنگاه لزوم آگاهی نسبت به اهمیت، ضرورت، فواید و نسبت دین با دیگر حوزه های معرفتی مشخص خواهد شد. در دنیای کنونی توسعه و ایجاد مدارس به مفهوم امروزی، گسترش سریع فناوری و ارتباطات، صنعتی شدن جوامع و نیازهای متنوع عصر انفجار دانش، دایره تأثیرگذاری عوامل مختلف را بر افکار و اندیشه های دانش آموزان گسترده تر از گذشته کرده است. بنابراین سهم خانواده ها و حتی معلمان در تکوین شخصیت دانش آموزان، روزبه روز کمرنگ تر می شود. عوامل محیطی بویژه رسانه ها نقش عمده ای را برعهده دارند و به صورت شبانه روزی در تغییر اندیشه ها و افکار نقش تأثیرگذار و مهم خود را ایفا می کنند. آنچه مسلم است این که هنوز مدارس ما به عنوان اصلی ترین کانون های تربیتی مورد توجه و برنامه ریزی دقیق و صریح قرار نگرفته اند. اگر نظام آموزش و پرورش ما بخواهد از مسیر آموزش های صرف به سمت بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی ، اخلاقی و اجتماعی حرکت کند لازم است بسیاری از اهداف و روش ها را تغییر دهد. در محیط های آموزشی باید به دانش آموز به تناسب علاقه و استعدادش آموزش داده شود. بحث محوریت کتاب حذف شود و به جای تکیه بر محفوظات، روش کسب اطلاعات و یادگیری خلاق محور کار باشد.ساختار و تشکیلات به گونه ای طراحی شود که علاوه بر متولیان امور پرورشی در مدارس بحث تلفیق آموزش و پرورش و مشارکت همه عوامل دست اندرکار در بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی به دست فراموشی سپرده نشود. در غیر این صورت اگر شرایط مذکور در مدارس ما حاکم نباشد، به هدف مطلوب در بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی دانش آموزان دست نخواهیم یافت.

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

بیان مساله

اگر بحث بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی بر این مبنا باشد که دین به مفهوم جوهر زندگی تلقی شود، آنگاه لزوم آگاهی نسبت به اهمیت، ضرورت، فواید و نسبت دین با دیگر حوزه های معرفتی مشخص خواهد شد. در دنیای کنونی توسعه و ایجاد مدارس به مفهوم امروزی، گسترش سریع فناوری و ارتباطات، صنعتی شدن جوامع و نیازهای متنوع عصر انفجار دانش، دایره تأثیرگذاری عوامل مختلف را بر افکار و اندیشه های دانش آموزان گسترده تر از گذشته کرده است. بنابراین سهم خانواده ها و حتی معلمان در تکوین شخصیت دانش آموزان، روزبه روز کمرنگ تر می شود. عوامل محیطی بویژه رسانه ها نقش عمده ای را برعهده دارند و به صورت شبانه روزی در تغییر اندیشه ها و افکار نقش تأثیرگذار و مهم خود را ایفا می کنند. آنچه مسلم است این که هنوز مدارس ما به عنوان اصلی ترین کانون های تربیتی مورد توجه و برنامه ریزی دقیق و صریح قرار نگرفته اند. اگر نظام آموزش و پرورش ما بخواهد از مسیر آموزش های صرف به سمت بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی ، اخلاقی و اجتماعی حرکت کند لازم است بسیاری از اهداف و روش ها را تغییر دهد. در محیط های آموزشی باید به دانش آموز به تناسب علاقه و استعدادش آموزش داده شود. بحث محوریت کتاب حذف شود و به جای تکیه بر محفوظات، روش کسب اطلاعات و یادگیری خلاق محور کار باشد.ساختار و تشکیلات به گونه ای طراحی شود که علاوه بر متولیان امور پرورشی در مدارس بحث تلفیق آموزش و پرورش و مشارکت همه عوامل دست اندرکار در بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی به دست فراموشی سپرده نشود. در غیر این صورت اگر شرایط مذکور در مدارس ما حاکم نباشد، به هدف مطلوب در بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی دانش آموزان دست نخواهیم یافت.

توصیف وضعیت موجود

اینجانب .... سال است که در آموزش و پرورش در حال خدمت هستم و هم اکنون در سمت .. در آموزشگاه..... شهرستان ..... در حال انجام وظیفه هستم.دانش آموزان این آموزشگاه ، با وضعیت تحصیلی خوب به تحصیل مشغولند .اما متأسفانه مشکلات اخلاقی و مذهبی در تعدادی ازآنان دیده می شد

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

و من همه روزه از دیدن عدم توجه دقیق به مسائل دینی در دانش آموزان ، مشکلات اخلاقی ایشان ، عدم رعایت مسائل مذهبی ، عدم استقبال از نماز جماعت ، بی توجهی به مراسم مذهبی، و۰۰۰ رنج می بردم و به واسطه سمتم در این آموزشگاه که فضای بازی برای گفتگو ایجاد می نماید، زمانی که با دانش آموزان به بحث می پرداختم مشاهده می کردم که همه آنان بالاتفاق با قضیه دین و ضرورت رعایت مسائل شرعی موافقند اما در عمل مشاهده می کردم رفتارشان خلاف گفتارشان را نشان می دهد۰بنا بر این تصمیم گرفتم با بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی و... در تغییر مطلوب بر رفتار دانش آموزان تاثیر گذار باشم.

گرد آوری شواهد۱

گردآوری اطلاعات اغلب از طریق چهار روش میسر می شود. این چهار روش عبارتند از: مصاحبه، مشاهده، پرسش نامه و اسناد و ارقام. هر یک از این چهار روش کاربرد ها و ویژگی هایی دارند که لازم است اقدام پژوهان پیش از آغاز و اقدام به پژوهش با این روش ها آشنایی کافی را کسب کنند. این که چه روشی یا فنونی در اقدام پژوهی کاربرد دارد بستگی به موضوع و هدف آن پژوهش دارد. همه اطلاعاتی که جمع آوری می شود شواهد لازم برای اثبات یا رد چیزی نیستند. به بیان دیگر داده ها (اطلاعات) مترادف با شواهد نیستند. شواهد داده هایی هستند که بدان وسیله می توانیم درباره ی تغییرات چیزی یا رخدادی داوری کنیم پس برای اثبات یا رد چیزی باید شواهد قابل قبول داشته باشیم.

بنا بر این اینجانب ..... در این اقدام پژوهی از روش های مصاحبه با دانش آموزان و دیگر همکاران و همچنین مشاهده رفتار دانش آموزان بهره جستم و به جزئیات زیر رسیدم:

۱. دانش‌آموزان آموزه های دینی را رعایت نمی‌کردند و پروایی از این مسئله نداشتند.

۲. استقبال از نماز جماعت بسیار کم و ناچیز بود.

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

۳. دروغگویی برای توجیه کم کاری و نمرات پایین و... وجود داشت و غیبت بین دانش‌آموزان بشدت رایج بود.

۴. در موقع صحبت کردن با یکدیگر از شوخی‌های نابجا استفاده می‌کردند.

۵. دانش‌آموزان علاقه‌ای به درس هایی مثل دین و زندگی از خود نشان نمی‌دادند.

راه‌حل‌های پیشنهادی

شرکت کردن و طرح این موضوع در شورای معلمان و مشورت با همکاران

تهیه و ارائه‌ی پرسش‌نامه به دانش‌آموزان.

مشورت با افراد متخصص در این زمینه

بررسی راه‌کارها ارائه شده و انتخاب بهترین راه

مطالعه کتب، مجلات، پایان‌نامه‌های مرتبط با موضوع و سرکشی به سایت‌های مختلف

مشاهده رفتار دانش‌آموزان

برگزاری جلسات هم‌اندیشی

انتخاب راه جدید به طور موقت:

بدیهی است که شکوفایی یک رویکرد جدید در مدرسه، مستلزم اندکی تمرین و بردباری است. اما از آنجایی که راهبردهای آموزشی اثر بخش بریافته های علمی و تجربه های عملی و مکتب رفتارگرایی و شناختی متکی هستند، می توان از آن به عنوان رویکردی مناسب و اطمینان بخش در آموزش مفاهیم استفاده کرد. چه بسا، بسیاری از ما در مدرسه همیشه به دنبال راهی نو برای تغییر روش های خود هستیم. اما آیا هیچ وقت سعی کرده ایم این تغییر را در خودمان ایجاد کنیم و آن را در جهت بهبود وضعیت مدرسه استفاده

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

کنیم؟ بعد از اینکه دلایل به وجود آورنده را تجزیه و تحلیل کردم، سعی کردم تا تعدادی از راه حل های مورد نظرم را در کلاس درس اجرا کنم. البته همان طور که قبلاً اشاره کردم. بعضی از دلایل ذکر شده عادات اشتباهی بود که از دوران کودکی و از بطن خانواده به ایشان انتقال یافته بود. و من به سختی می توانستم آنها را تغییر دهم چرا که تفاوت های خانوادگی اثرهای پایدارتر و عمیق تری را بر رشد کودک و نوجوان می گذارد. تحقیق ها نشان می دهند، بسیاری از اختلال های رفتاری ، صرف نظر از وراثت، نتیجه نبود محبت و ارتباط صمیمی بین اعضای خانواده است. از سوی دیگر، شرایط خاص هر خانواده از جمله فشارهای ناشی از بیکاری، فقر، ضعف فرهنگی و مشکلات خانوادگی به طور مستقیم بر شکل گیری شخصیت دانش آموزان و دانش آموزان تاثیر می گذارد. البته من می توانستم مثل یک دوست خوب این تغییرات را در جهت درست سوق دهم تا از ایجاد مشکلات بیشترجلوگیری کنم. سعی کردم راه حل های خود را بیشتر حول محیط آموزشگاه و کلاس درس و تکیه بر آموزه های دینی و مذهبی قرار دهم تا نتایج بهتری را به دست آورده و کمتر به خطا بروم. البته در انتخاب راه حل باید از مدیر آموزشگاه و دیگر همکاران نیز کمک می گرفتم تا من را در اجرای صحیح راه حلها یاری دهند. مدیرآموزشگاه در مورد تشویقها و تنبیهات به موقع و به جا و همچنین کمک به برگزاری جلسات مکرر با والدین دانش آموزان در مورد رفع مسائلی که مربوط به محیط خانوادگی دانش آموزان بود به من قول مساعدت و همکاری دادند. حالا من می توانستم با صبر و حوصله بیشتر به انتخاب راه حل برای بقیه مشکلات بپردازم. راه حل های پیشنهادی خود را با دیگر همکاران در مدرسه وسرگروهای دروس در گروه های آموزشی منطقه در میان گذاشتم و در مورد آن با ایشان نظرخواهی کردم و خوشبختانه همگی نظر مساعد خود را اعلام کردند.

اجرای طرح جدید و نظارت بر آن:

جان واتسون (۱۹۲۰) می گوید:«یک دوجین نوزاد سالم و شرایط خاصی که مورد نظر من است، به من بدهید تا آنها را بزرگ کنم. من تضمین می دهم که هر کدام را به طور اتفاقی انتخاب و برای تخصص خاصی مانند پزشکی، وکالت، هنرمندی، بازاریابی و حتی دزدی و گدایی، تربیت کنم با صرف نظر از استعداد،

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

تمایل، توانایی ، شغل دلخواه و آمادگی فردی آن فرد». این جملات به روشنی نشان میدهد که آن ها انسان را قابل تبدیل به هرآن چه آموزش گران بخواهند، می دانند. این خواسته ، بدون هر گونه بستگی به خواسته فرد، از راه مدیریت محرک و پاسخ ها برای فرد قابل حصول است. انسان چون جعبه سیاهی است که معلم باید جریان آموزش را برای او طراحی و اجرا کند. پس مربی باید به مباحث و کاری که می خواهد انجام دهد تسلط کامل داشته باشد.

۱-الگو قرار دادن رفتار های خودم و دانش آموزان خوب آموزشگاه:

در پرورش و شکوفایی استعدادهای انسان ها، عوامل متعددی دخالت دارند، مانند والدین، مربیان و معلمان ، برنامه های آموزشی و تربیتی و روش ها و الگوها، الگو و نمونه که در تعبیر بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی ما و در قرآن کریم از آن به نام اسوه یاد شده است تاثیر بسزایی در ساختار و شکل گیری شخصیت افراد و رشد و شکوفایی توانایی های بالقوه آنها دارد. همان گونه که هنرمند برای طرح و خلق اثر هنری به الگو و نمونه مشخصی نیاز دارد. انسان نیز برای شکل دادن به شخصیت خویش، به الگو احتیاج دارد تا ساختمان اخلاقی، فکری و شخصیتی خویش را مطابق آن بسازد. البته نیاز به اسوه و الگو همگانی است، ولی بین دانش آموزان این نیاز بیشتر و مهم تر است، چون آنها بیشتر از دیگران به الگوها می اندیشند و به کمال و ترقی بیشتر علاقه مندند. تعابیر قرآنی نیز تصریح بر این دارد که انسان برای کمال خویش باید سراغ«اسوه و نمونه های برتر» برود. در این دوره گرایش غالب دانش آموزان به صمیمیت، شجاعت، زیبایی، ایمان، سواد و دانش، هنر و استقلال فردی است. لذا در هر کس این صفات را به صورت بارز و مشخص تر ببینند به او علاقه مندی نشان می دهند. این نکته را نیز باید یادآور شد که الگو نباید شخصیتی خیالی و توهمی باشد که نتوان به او رسید، بلکه الگوهای مناسب بسان قله های بلند و رفیع هستند که روح را برای صعود و اوج گیری فرا می خوانند و نیروهای آشکار و پنهان دانش آموزان را برای دست یابی به آن متمرکز می کنند. من نیز اولین قدم در اجرای طرح را ایجاد صمیمت و نزدیکی با دانش آموزانم و الگو قرار دادن رفتارهای

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

خودم برای ایشان قرار دادم. من سعی کردم تا در رفتارهای خودم، صبوری، سعه صدر، غم خواری در تربیت ایشان، نرمی در سخن، پایبندی به گفتار خویش، حسن خلق و رعایت ادب و احترام و ... را رعایت کنم و آنها را از این نکته مطمئن سازم که من به حرفهایی که می زنم کاملاً اعتقاد دارم. از طرفی با ایشان رابطه ای دوستانه و صمیمی ایجاد کردم. همیشه چند دقیقه ای از وقت کلاس و یا زنگهای تفریح را با آنها صحبت می کردم، خاطراتی از زمان تحصیل و کودکی و نوجوانی خودم تعریف کرده و یا با بیان یک داستان کوتاه اخلاقی برای ایشان انگیزه ابراز وجود ایجاد می کردم. به آنها کاملاً فهمانده بودم که من هم یکی مثل شما هستم و از نیازها و مشکلات شما کاملاً آگاهی دارم و قصدم فقط کمک به شماست تا در آینده نه چندان دور رفتارهای شما مایه سربلندی من، خودتان و خانواده هایتان باشد و بتوانید انسانهای آگاهی برای فردا، باشیدیکی دو نفر از دانش آموزان کلاس خودشان و آموزشگاه را مثال زدم که رفتارهای بسیار خوب و شایسته ای داشتند از دانش آموزان خواستم تا رفتارهای ایشان را برای خود الگو قرار دهند و از رفتارهای خوب آنها البته با بهره گیری از نیروی فکر و اندیشه خودشان در جهت تغییر رفتارهای خود ،بهره بگیرند. البته چون دانش آموزان در این سن دارای حس حسادتی قوی هستند و این امکان وجود داشت که این حس در آنها رخنه کند و علاوه بر آن ، آن دانش آموز هم احساس برتری کاذبی را در خود ایجاد کند. این عمل را به صورت یک مسابقه در کلاس اجرا کردم و بعد از گروه بندی ایشان گفتم هر گروهی که بتواند در انجام کارهای خوب و رعایت ادب و انجام رفتارهای شایسته از بقیه گروهها پیشی بگیرد و تعداد امتیازهای مثبت خود را افزایش دهد، به عنوان گروه برتر انتخاب و معرفی خواهد شد و در نهایت مورد تشویق قرار خواهد گرفت.

۲- استفاده از آموزه های دینی و مراجعه به آیات ، احادیث و روایات : امام صادق (ع) فرموده اند: «من قرا القرآن و هو شباب مومن اختلط القرآن بلحمد و دمه » آن وجود شریف به خوبی تبیین می فرماید: که اگر آموزه های دینی و قرآنی در جوانی در ذات و گوهر وجودی نوجوان قرار گیرد، آن گونه نهادینه و تثبیت می شود که در گوشت و خون جوان آمیخته می گردد، آمیختگی که به دنبال آن ثبات در دین و پایداری در

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

ایمان را به دنبال دارد. بنابراین اگر ما حساسیت این مقطع سنی را درک کنیم، از این فرصت به عنوان یک فرصت طلایی در بهره گیری از آن همت ویژه ای را به کار خواهیم بست . تقریباً ۱۲ سال از زندگی یک فرد ایرانی در محیط مدرسه سپری می شود. یعنی با شاخص متوسط عمر یک ایرانی (۶۵ سال) یعنی ۱۸٪ عمر مفید. نگاهی کوتاه به فرایندهای آموزشی در موضوع آموزه های دینی در مدارس و شیوه های انتقال آن نشان می دهد که ما، در این مبحث کمترین توجه را به مدارس داشته ایم و اگر اقداماتی انجام داده ایم ، کافی و پاسخگو و انسان ساز نبوده است متاسفانه مسئله ای که نمود آن کاملاً در کلاس من مشخص و چشمگیر بود عدم وجود اعتقادات دینی و تربیتی کافی در این سن بود. مسائل ارزشی مثل رعایت واجبات دینی خشکیده و به آن کم توجهی شده بود. وجود شبکه های ماهواره ای در بیشتر خانه ها حتی باعث فراموشی بسیاری از مناسبت ها شده بود. همیشه سعی می کردم در خواندن نماز پیش قدم باشم تا دانش آموزان به دیدن من و بقیه همکاران انگیزه ای برای خواندن نماز داشته باشند. باور کنید معنویت آن نمازخانه کوچک از یک مسجد هم بیشتر می شد وقتی دانش آموزان با علاقه برای شرکت در نماز حاضر می شدند.

۳- تهیه یک تابلوی کوچک برای کلاس های درس که آن را در کنار تخته کلاس نصب کردم و از دانش آموزان خواستم تا به ترتیب روزی یک نفر مسئولیت نوشتن یک حدیث یا آیه تربیتی را روی آن بر عهده بگیرد. و همیشه قبل از شروع درس با هم حدیث یا آیه را می خواندیم و به کسانی هم که آنها را حفظ می کردند امتیاز ویژه ای تعلق می گرفت. همین موضوع علاوه بر تاثیر مثبتی که بر اخلاق و رفتار ایشان داشت باعث شد ایشان به حفظ حدیث علاقه مند شوند و بیشتر آنها در مسابقات قرآن و حدیث در منطقه شرکت کردند و نتایج بسیار خوبی هم کسب کردند. در کنار این مسائل از مدیر آموزشگاه خواستم تا در صورت امکان بیشتر مراسمات مذهبی را در محیط مدرسه اجرا کند و خودم هم جهت اجرای مراسمات و کمک به ایشان در آماده کردن محیط و یا خرید وسایل پیش قدم شدم. مراسمات ماههای محرم و صفر، برگزاری اعیاد و عزاداری ها و ... در آموزشگاه ما برگزار می شد و تاثیر بسیار خوبی در اخلاق دانش آموزان داشت.

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

۴- تهیه کتابخانه کلاسی: حضرت علی (ع) می فرماید: هر آن کس که با کتاب آرامش یابد، راحتی و آسایش از او سلب نمی گردد. بسیاری از دانشمندان و روانشناسان معتقدند که اساس و زیربنای شخصیت انسان در سالهای اول زندگی پایه گذاری می شود و آموخته های این دوران، تاثیر عمیقی بر آینده ی زندگی فرد دارد. بنابراین اگرمطلب خواندنی مفید و سازنده در اختیار دانش آموزان قرار گیرد ، راه و رسم زندگی را خواهند آموخت و تحت تاثیر داستان ها و کتاب های آموزنده، به رشد و تعالی خواهند رسید و در آینده نیز برای حل مشکلات خود از کتاب کمک خواهند گرفت. حضرت علی (ع) می فرمایند: «بهترین چیزی که دانش آموزان باید یاد بگیرند سلسله کارهایی است که به هنگام بزرگسالی به آن نیازمند خواهند بود» . آدمی برای داشتن یک زندگی سعادتمند، نیازمند بینش و آگاهی است و آموخته های دوران کودکی و نوجوانی، مقدمه ای برای زندگی فرد است. دانش آموزان راه زندگی سعادتمندانه فردا را امروز باید بیاموزند و در این مسیر، کتابخوانی چون فرا راه آنهاست مشکل دیگر دانش آموزان این کلاس عدم دسترسی ایشان به منابع مطالعاتی مفید بود. بنابراین هیچ کدام از آنها اصلاً اهل مطالعه نبودند. یک روز بعد از ورود به کلاس ها جعبه ای را با خودم به کلاسها بردم و به دانش آموزان گفتم: این جعبه از این بعد کتابخانه کلاس شماست و خودم به عنوان اولین اهداکننده چند کتاب داخل جعبه انداختم و به آنها گفتم شما هم می توانید هم اهدا کننده کتاب باشید و هم عضو این کتابخانه کوچک. هیاهویی در کلاس ایجاد شد و برق شادی در چشمان تک تک ایشان نمایان شد. بعد از یکی دو هفته، آن جعبه تبدیل به یک فضای زیبا در کلاس درس شده بود. دانش آموزان قسمتی از کلاس را به زیبایی تزئین کرده و بعد از یک طبقه بندی مناسب کتاب ها را داخل آن گذاشته بودند. من به آنها گفته بودم که هر وقت بخواهند می توانند کتاب ها را با خود ببرند. بنابراین آنها به راحتی کتاب ها را به این کتابخانه اهدا می کردند. یکی از دانش آموزان دفتری را تهیه کرده بود و به عنوان مسئول کتابخانه که با انتخاب دانش آموزان انجام شده بود، کتابها را به دانش آموزان می داد تا بعد از مطالعه آن را به کتابخانه برگردانند. من هم از این فرصت استفاده می کردم و کتابهای مفید دینی و اخلاقی را داخل کتابخانه جهت استفاده قرار می دادم. این کار یعنی تهیه کتابخانه از

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

بهترین کارهای انجام شده بود چرا که خود به تنهایی نتایج مثبتی را به شرح زیر کسب کرد: عادت به فرهنگ مطالعه و استفاده از کتاب های مفید در اوقات فراغت به جای تماشای فیلم های غیر اخلاقی . • حس رقابت مفید و سازنده در خواندن کتاب های بیشتر بین دانش آموزان ی کلاس. •عادت به رعایت نظم و امانت داری بین دانش آموزان . • استفاده از تجارب زندگی ائمه دین و بزرگان و الگوسازی های مثبت در زندگی . • پر کردن فضاهای خالی روحی و جلوگیری از رفتارهای پرخاشگرانه در کلاس درس.

۵- برگزاری جلسات مکرر با والدین دانش آموزان : مسئله ارتباط دانش آموزان به خانواده، جنبه ی مهمی از موضوع رشد آنها محسوب می شود. گرایش به گروه هم سالان، چنین تصوری را به وجود می آورد که ، انتخاب بین ارتباط با «خانواده» یا «هم سالان» موضوعی تعارضی است. اما در واقع برای رشد متعادل روانی و اجتماعی، هر دونوع ارتباط ضروری است. به این ترتیب، به جای تمرکز بر تعارض، باید کیفیت ارتباط با خانواده را مورد تحلیل قرار داد. خانواده به عنوان بوته ی احساس هویت مطرح است. هم گرایی و یکپارچگی شخص، که اریکسون آن را مهم ترین پیشرفت مهم کودکی و نوجوانی برشمرده است، به صورت عمده به تجربه های درون خانواده بستگی دارد. مهمترین بخش پروژه صحبت با والدین دانش آموزان بود. البته بعد از چند جلسه که در روزهای اول به صورت تک نفری و بعد گروهی این جلسات را برگزار می کردم، متوجه شدم که والدین ایشان نیز بسیار علاقه مند به همکاری هستند و البته مسلماً یکی دو نفر هم بی انگیزه وجود داشت که کار مرا سخت می کرد اما باعث ناامیدی من نشد. یک سری از وظایف را روی کاغذ نوشتم و از والدین دانش آموزان خواستم تا این مسائل را در محیط خانه رعایت کنند و نتایج آن را طی جلسات بعد به من اطلاع دهند. مجموعه وظایفی را که من برای والدین تعیین کرده بودم عبارت بودند از: - فرزندان خود را نسبت به خواندن قرآن و نماز در خانه تشویق کنید. - در حضور دانش آموزان، از بحث و جدل با یکدیگر و بر زبان آورن حرفهای زشت و ناروا پرهیز نمایید. - دیدن برنامه های شبکه های ماهواره ای و تلویزیونی را که مناسب سن دانش آموزان نیست را کنترل کنید. - دانش آموزان را در مهمانی ها و مکانهایی که مناسب سن ایشان نمی باشد همراه نبرید. - روابط دوستانه ای

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

با دانش آموزانی خود برقرارکنید تا مشکلاتشان را به راحتی باشمادرمیان بگذارند. - به شخصیت فرزندتان به عنوان یک انسان بالغ احترام بگذارید وازتبعیض بین دانش آموزان جدا خودداری نمائید.

۶- تعیین یک سری قوانین تربیتی در کلاس های درس: باید قوانینم را به روشنی و بدون ابهام بیان می کردم و فرصت کافی برای انجام خواسته هایم را به ایشان می دادم. در ضمن باید از بیان دستورات خشک و مستقیم خودداری کرده و سعی می کردم درخواستهایم را با ذکر دلیل همراه کنم چرا که مقررات خشک و بدون هدف و برنامه ،دردسر آفرین است.ضمنا از معلمان کلاس ها خواستم تا با این موضوع همکاری لازم را داشته باشند در این مورد باید از سرزنش و تنبیه کمتر استفاده کرد و آنها را مورد بی مهری، تبعیض و بی اعتنایی قرار نمی دادم . پس باید خیلی با احتیاط عمل می کردم. بنابراین در وهله اول سعی کردم خودم را به یاد آورم و درک روشنی از نیازهای دانش آموزان داشته باشم. در این سن باید به دانش آموزان اجازه می دادم، در بسیاری از موارد خودشان در مورد رفتارهای خود به تفکر پرداخته و به راه حل های مناسب دست پیدا کنند. بنابراین از یک سری قوانین و رفتارهای ساده شروع کردم که عبارت بودند از : - استفاده از واژه ها و الفاظ محترمانه در برخورد با یکدیگر، معلمان و والدین مثل: شما، متشکرم، خواهش می کنم، لطفاً ، بله و ... . - در صحبت کردن با یکدیگر احترام را کاملاً حفظ کرده و از به کار بردن کلمات زشت و نامناسب و القاب ناروا حتی در هنگام شوخی با یکدیگر نیز استفاده نکنند. - از جنگ و جدل و پرخاشگری و با صدای بلند خندیدن در کلاس درس و حیاط آموزشگاه خودداری نمایند. - به مراسمات و مناسبت های مذهبی و ملی احترام گذاشته و مناسب با هر کدام رفتار کنند. - توجه به رعایت نظم و ترتیب و اطاعت از قوانین مدرسه مثل: اجازه گرفتن، بلند شدن در جلوی معلم و ... - عدم برهم زدن نظم کلاس در هنگام تدریس درس. برای اینکه دانش آموزان به خوبی از این قوانین اطاعت کنند، تعدادی کارت تشویق تهیه کردم و به کسانی که این قوانین را به خوبی رعایت می کردند کارت اخلاق می دادم و با هم قرار گذاشتیم که در پایان سال هر کس تعداد بیشتری از این کارت ها را داشته باشد به عنوان الگوی اخلاقی کلاس ها معرفی می کنم. و برای ایجاد انگیزه بیشتر اعلام کردم به۵ نفر هم جایزه های

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

نفیسی تعلق می گیرد. برای جلب توجه بیشتر با کمک دانش آموزان قوانین را روی یک مقوای بزرگ نوشته و در جایی از کلاسها که در معرض دید دانش آموزان بود روی دیوار چسباندیم. دراجرای این راه حل سایر معلمان نیز بامن همکاری کردند.

۷- تشویق از دانش آموزانی که همکاری خوبی در اجرای پروژه داشتند: در هنگام اجرای طرح و از ابتدای آن بیشتر دانش آموزان همکاری خوبی داشتند و سعی در تغییر رفتارهای خود می کردند.به طوری که تغییرات از همان ابتدا در بعضی ها کاملاً نمود داشت. من نیز سعی کردم تا رضایتم را نشان دهم و با رفتارهای خود موجب ایجاد انگیزه و تداوم رفتارها باشم. گاهی اوقات با گفتن کلمات و جملات ساده مثل یک آفرین و یا یک لبخند، تعریف از ایشان در کلاس های دیگر، سرصف، در حضور معلمان دیگر و ... و گاهی با اهدای کارت و خرید جایزه و لوح تقدیر و ... در تمام مدت سعی می کردم رفتارهای مثبت را در دانش آموزان تشدید کنم.

گرد آوری اطلاعات (شواهد ۲) :

فعالیت های آموزشی کلاس درس می توانند منبع مناسبی برای یافتن مسائل و مشکلات دانش آموزان و نیز چگونگی پیشرفت تحصیلی آنان باشد. معلم با ارزیابی دقیق این فعالیت ها، امکان ارائه بازخورد ضعف ها و قوت ها را برای خود و دانش آموزان فراهم می آورد. سنجش روزانه کلاس یکی از مولفه های بسیار اساسی برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز در این زمینه است. در این نوع سنجش فعالیت های بسیار دانش آموزان به طور مداوم مورد ارزیابی و تحلیل معلم قرار می گیرند تا نتایج حاصل از آنها وضعیت دانش آموزان برای اقدامات بعدی آموزشی روشن سازد. این فعالیت ها به صورت های گوناگونی قابل سنجش هستند. در طی اجرای طرح و به خصوص در اواخر اسفند ماه تغییرات در بین دانش آموزان کاملاً نمود آشکار پیدا کرده بود. رفتارها خوب دانش آموزانی این کلاس در محیط کوچک آموزشگاه ، تاثیر مثبتی روی رفتار در کلاس های دیگر گذاشته بود. دانش آموزان از لحاظ اخلاق و رفتار، آنقدر تغیرات مثبت داشتند که موجب تعجب

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

تعدادی از همکاران که مدت حضورشان در مدرسه کم تر بود ،شده بود. طرز صحبت کردن، احترام به یکدیگر، همکاری در کارها، رعایت نظم و ... در بین آنها کاملاً مشهود بود. در برگزاری مراسمات فعالیت ایشان بسیار چمشگیر بود. پاسخنامه هایی را تدارک دیدم و در اختیار دانش آموزان قرار دادم و نظرات آنها را جویا شدم. بعد از جمع بندی کاملاً مشخص بود که ایشان از اجرای طرح کاملاً رضایت دارند و آن را موجب تغییرات مثبت در رفتار خودشان می دانند. مدیریت آموزشگاه و همکاران و والدین نیز همگی رای مثبت به تغییر رفتار در دانش آموزان را داشتند.

با استخراج نتایج پرسش‌نامه‌ای که به دانش‌آموزان داده شد مشاهده شد:

۱. صفت سستی در نماز، غیبت، دروغگویی، عدم رعایت حجاب و پروا از نامحرم با کاهش چشمگیری روبرو شده است و ا کثر دانش‌آموزان به اطلاعات زیادی در مورد گناهان و عواقب آنها دست یافته اند

۲. دانش‌آموزان با ظاهری محجبه‌تر از گذشته در آموزشگاه و خارج از آن حضور پیدا می‌کردند.

۳. استقبال دانش‌آموزان از نمازجماعت بیشتر شدو علاقمندی آنان به کلاس‌های پرورشی افزایش یافت.

۴. والدین از پیشرفت اخلاقیات فرزندان خود پس از اجرای طرح بسیار راضی بودند.

۵. دانش‌آموزان ابراز می‌کردند که از این بسیار خوشحالند و احساس می‌کنند به خدا نزدیک‌تر شده‌اند.

۶. خاطرات دانش‌آموزان از زمان ترک گناه که تحویل اینجانب شد.

ارزشیابی تاثیر اقدام جدید و تعیین اعتبار آن :

در یک کلاس درس، به درک معلم از دلیل رفتار دانش آموزان و دادن پاسخ مناسب به ایشان ، همدلی گفته می شود که با وجود آن، شانس موفقیت وی در ایجاد یک فضای صمیمی تاثیر گذار بیشتر است. محیطی همراه با همدلی، این امکان را فراهم می کند که دلایل واقعی اعمال افراد آشکار شود. معلم باید

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

خود را علاقه مند ، مراقب و نگران نشان دهد، لازم نیست که او با دلایل و یا توجیه دانش آموز برای رفتار نامناسب خود، موافقت کند. بلکه کافی است با او همدلی کند تا دلیل واقعی عملکرد ضعیف یا غلط او را درک کند. همیشه به یاد داشته و خواهم داشت با همدلی و اعتماد، می توان به احساسات و نگرش هایی پی برد که پشت پیام افراد وجوددارد. همدلی و اعتماد مهم ترین اعتباری بود که من آن را در انجام پروژه خود کسب کردم دیگر راه حل های ارائه شده در کلاس هم، چون کاملاً مطالعه شده انتخاب شده بود نتایج خوبی را کسب کرد. الگو قرار دادن رفتارهای خودم و ایجاد صمیمت با دانش آموزان باعث شده بود که آنها روی من حساب دیگری باز کنند. خیلی وقت ها مشکلات خود را با من در میان می گذاشتند و من مثل یک برادربزرگتر آنها را راهنمایی می کردم و در بعضی موارد هم که حل آن در توان من نبود آن را با مدیر آموزشگاه در میان می گذاشتم. آموزه های دینی و قرآن هم روی آنها بسیار تاثیر گذار بود. حضور آنها در نماز جماعت که در ماههای اول بسیار کم رنگ بود در اواخر اجرای طرح بسیار نمود داشت، من هم از این فرصت برای صحبت کردن با آنها استفاده می کردم. کتابخانه کلاسها هم دیگر یک جعبه خالی نبود. بلکه تبدیل به کتابخانه سیار شده بود که آوازه آن حتی به مدارس دیگر هم رسیده بود خیلی از دانش آموزان نیز تقریباً تمام کتاب ها را مطالعه کرده بودند. با کمک و همکاری مدیر مدرسه یکی از جلسات شورای معلمان را در اواخر فروردین ماه به بررسی طرح اختصاص دادیم. و بعد از یک نظر سنجی از همکاران و جمع اوری نظرات که خوشبختانه همگی نظر مساعدی داشتند متوجه شدیم که این طرح در بالا رفتن نمرات درسی دانش آموزان نیز تاثیر به سزایی داشته است. چرا که دانش آموزان ،با نظم کامل و به دور از سر و صدا و جنگ و جدل در سر کلاس درس تمام توجه خود را به یادگیری معطوف داشته و برای جلب توجه معلمان و گرفتن رضایت از ایشان درسهایشان را خیلی بیشتر از قبل می خوانند. از طرفی با همکاری والدین و حضور مستمر ایشان در آموزشگاه و رعایت نکات مطرح شده در محیط خانه و خانواده، امکانات کاملاً فراهم شده بود به طوری که ایشان بیشتر حواسشان را معطوف به درس خواندن کرده بودند. حفظ آیات و احادیث و جست و جو برای نوشتن حدیث و روایات بر روی تابلوی کلاسها هم باعث ایجاد علاقه و انگیزه ایشان در

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

شرکت در مسابقات فرهنگی مثل قرآن، انشای نماز و نهج البلاغه شده بود که خوشبختانه با پشتکاری که داشتند در بسیاری از این مسابقات رتبه های خیلی خوبی را هم کسب کردندامروز که به روزهای شروع سال تحصیلی فکر می کنم واقعاً خدا را شاکرم چراکه از وضعیت آموزشگاه کاملاً راضی هستم. اثری از کشمکش و تعارض بین دانش آموزان مشاهده نمی شود و به ندرت بر سر مسائل با هم درگیر می شوند. به طور کلی از شروع اجرای طرح تا پایان آن مراحل زیر را در آموزشگاه و خارج از آن به اجرا در آوردم که عبارتند از: ۱- شناسایی مشکل و عوامل به وجود آورنده مشکلات اخلاقی و تربیتی بین دانش آموزان . ۲- گردآوری اطلاعات از منابع متعدد از جمله خود دانش آموزان و والدین ایشان. ۳- انتخاب کلاس مورد نظر و تجزیه و تحلیل عوامل و شناسایی عوامل تاثیر گذار. ۴- انتخاب تعدادی از روش ها با کمک مدیر، و دیگر همکاران و اجرای آنها در کلاس درس و خارج از آن. ۵- تشویق دانش آموزان جهت شرکت در نماز جماعت و تمسک به آموزه های دینی و احادیث. ۶- تشویق و ترغیب دانش آموزان جهت همکاری و ایجاد انگیزه برای تغییر رفتارهای مثبت. ۷- ایجاد تغییرات مثبت در رفتارهای دانش آموزان و به طبع وضعیت تحصیلی ایشان.

نتیجه گیری:

ما اغلب اوقات درباره اینکه معلمان کارامد و برجسته ،چگونه مهارتهای خود را به دست می آورند،فکر نمی کنیم.آنها غیر از مهارتهایی که در تدریس دارند ،از صفات فراوان دیگری نیز برخوردارند.آنها درباره دانش آموزان خود اطلاعات زیادی دارند ،از کار با آنها لذت می برند و به آنان عشق می ورزند. بر اساس تحقیقات ،معلمان خوب قادرند قدرت تفکر دانش آموزلن را پرورش دهند،رشد آنان را آسان سازند ، و خود را با شرایط متغیر تطبیق دهند. به شخصیت دانش آموزان احترام می گذارند ودرک خوبی از وضعیت روحی ،عاطفی و خانوادگی آنان دارند.زیرا مهارت کلی شناختی دانش آموز ،تحت تاثیر وضعیت روحی ،عاطفی و خانوادگی قرار دارد. می توانند از آغاز رابطه خوبی با دانش آموزان خود برقرار سازند. آنها با آزادی و به آسانی برخورد می کنند ،مهارت های لازم را برای ارتقای انگیزه دانش آموزان دارند من نیز تا پایان اجرای پروژه تمام سعی

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

خود را بر آن داشتم که به شخصیت دانش آموزانم احترام بگذارم ودرک درستی از وضعیت روحی ،عاطفی و خانوادگی ایشان داشته باشم.در پایان به نتایجی به شرح زیر دست یافتم: ۱- برقراری ارتباط صمیمانه با دانش آموزان و جلب اعتماد ایشان در حل مسائل. ۲- تغییر رفتارهای مثبت دانش آموزان. ۳- تغییر رفتارهای مثبت دانش آموزان در محیط بیرون از مدرسه و در محیط خانه و خانواده. ۴- توجه ویژه به خواندن قرآن و نماز به خصوص نماز جماعت. ۵- علاقه به خواندن کتاب و استفاده از کتابهای مفید و آموزنده و تاثیر متقابل آن در رفتارهای ایشان. ۶- کسب رتبه در مسابقات فرهنگی – هنری و برگزاری اعیاد و مراسمات مذهبی در محیط آموزشگاه. ۷- حضور مستمر والدین در محیط آموزشگاه و توجه بیشر ایشان به مسائل درسی و تربیتی فرزندشان. ۸- برقراری نظم در کلاسهای درس خودم و محیط آموزشگاه. ۹- افزایش سطح نمرات درسی دانش آموزان در امتحانات مستمر و پایانی

نقش معلم در بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی

همان‌گونه که قبلا بیان شد، در بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی به دنبال سه چیز هستیم: دانش‌آموزان معارف دینی را درست و مستدل یاد بگیرند، فراگرفته‌های ذهنی‌شان تبدیل به باورهای قلبی شوند و در اخیر هم رفتار و کردارشان در تمام زمینه‌ها در چارچوب این معارف باشند. به عبارت دیگر بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی یعنی شناخت، ایمان و عمل. معلم در هر سه محور نقش‌های مهمی می‌تواند ایفا کند. اینک هر کدام را به اجمال بررسی می‌کنیم.

۱. نقش معلم در شناسایی معارف دین

معلم به جهت اینکه مستعدترین افراد به لحاظ ذهنی و پاک‌ترین آنها به لحاظ قلبی و روحی و عاطفی را در اختیار دارد؛ و هم‌چنین به دلیل اینکه بیشترین وقت دانش آموزان را در اختیار دارد و مهمتر از همه عهده‌دار آموزش و تعلیم آنان است؛ می‌تواند نقش بسیار ممتازی در بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی آنها ایفا نماید. او می‌تواند از فرصت‌های متعددی که در حین درس دادن برایش فراهم می‌شود، استفاده

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

کرده عقاید اسلامی را درست تبیین و باورهای نادرست و خرافاتی را که در اذهان دانش آموزان از طریق خانواده، یا محیط بیرون نقش بسته، از اعتقادات اسلامی جدا کند.

شهید مطهری در این مورد می‌گوید: «افرادی مانند من که با پرسش‌های مردم در باره‌ی مسائل مذهبی مواجه هستیم، کاملا این حقیقت را درک می‌کنیم که بسیاری از افراد تحت تلقینات پدران و مادران جاهل و مبلغان بی‌سواد افکار غلطی در زمینه‌ی مسائل مذهبی در ذهن‌شان رسوخ کرده است و همان افکار غلط اثر سوء بخشیده و آنها را در باره‌ی حقیقت دین و مذهب دچار تردید و احیانا انکار کرده است؛ ازاینرو، کوشش فراوانی لازم است صورت بگیرد که اصول مذهبی به صورت صحیح و واقعی خود به افراد تعلیم و القا شود». از نظر ایشان، گرچه اسلام دینی حیات‌بخش است؛ اما آموزش گزاره‌های مبتنی بر شناخت نادرست از دین، این خاصیت را از آن گرفته و اسلام را به عاملی برای سکون و عدم تحرک و بی‌خبری تبدیل کرده است.

کودکان به خاطر حس کنجکاوی پرسش‌های فراوانی راجع به مسائل مختلف از جمله مسائل دینی دارند که ممکن است به پاسخ قانع کننده‌ای دست نیافته باشند و یا با پاسخ‌های غلطی که از والدین و یا کسانی دیگر دریافت کرده‌اند، عقایدی نادرستی پیدا کرده باشند.

۲. نقش معلم در ایمان‌آفرینی

بعد از اینکه معلم موفق شد به دانش‌آموزان شناخت درستی نسبت به معارف دینی بدهد، نوبت تبدیل این شناخت‌های ذهنی به باورهای قلبی فرا می‌رسد. در این مرحله معلم باید با شناسایی دقیق موانع ایمان از یکطرف و درک روحیه دانش‌آموزان از سوی دیگر، تمعلمهایی را برای از میان برداشتن آن موانع بیندیشد و زیرکانه و ماهرانه آنها را اجرایی نماید. این قسمت از کار بسیار مشکل است و معلمان می‌توانند از روش پیامبران و امامان برای موفقیت نسبی در این وظیفه‌ی سنگین و خطیر، و همچنین برای درک بهتر روحیات دانش‌آموزان از دستاوردهای روان‌شناسان، کمک بگیرند. به طور مشخص اقدامات زیر می‌توانند برای ایمان‌آفرینی خیلی مؤثر باشند:

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

۱. تقویت روحیه‌ی حق‌گرایی (بیدار کردن فطرت الهی): انسان فطرتا حق‌گراست و لذا قرآن کریم پذیرش دین را لازمه‌ی حق‌گرایی می‌داند: «حق‌گرایانه به دین رو آور که مقتضای فطرت الهی است که خداوند مردم را بر آن آفریده و در آفرینش خدا هیچ تغییری راه ندارد» (روم، ۳۰). این فطرت حق‌گرایانه‌ای که در انسان وجود دارد، گاهی نیازمند به فعلیت رساندن است، مانند فطرت انسان در دوره‌ی کودکی و نوجوانی و احیانا جوانی؛ گاهی نیازمند احیاء مجدد. دومی در مورد انسان‌هایی صادق است که بر اثر برخی عوامل منفی مانند وسوسه‌های شیطانی فطرت‌شان زیر انبوهی از گناهان مدفون شده است.

معلمان مکاتب با افرادی سروکار دارند که فطرت‌شان پاک است، منتهی به مرحله‌ی فعلیت نرسیده است. این افراد چون تا هنوز فطرت‌شان تحت تأثیر عوامل منفی قرار نگرفته یا کمتر قرار گرفته، برای پذیرش حق خیلی مستعدتر از افراد میان‌سال و بزرگ‌سال هستند. معلمان می‌توانند با بیدار کردن این فطرت‌های پاک و مستعد و به فعلیت رساندن آنها ایمان‌آفرینی کنند.

اینکه چگونه می‌شود فطرت این افراد را بیدار و به مرحله فعلیت رساند، به نظر می‌رسد بهترین روش آن است که خداوند در قرآن کریم به کار برده است. خداوند در قرآن برای تقویت روحیه حق‌گرایی و جلوگیری از تأثیر عوامل منفی، انسان‌ها را از ماهیت روحیه‌ی حق‌گرایی و چگونگی تأثیرپذیری آن از شرایط بیرونی آگاه کرده است. این آگاهی از یک‌سو، باعث می‌شود خود انسان در برابر عوامل منفی، اعم از درونی و بیرونی، موضع‌گیری کند و مانع تأثیر آنها شود. از سوی دیگر، باعث می‌شود انسان در ارزیابی اعمال و رفتار خود به این موضوع توجه بیشتری نماید.

هم‌چنین روش انبیاء به ویژه رفتار پیامبر بزرگوار اسلام(ص) و ائمه معصومین(ع) می‌تواند به معلمان دربیدار کردن فطرت کمک نماید، چون اینها مؤثرترین روش‌شان برای هدایت، بیدار کردن و احیاء مجدد فطرت‌ها بوده است.

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

۲. تقویت قدرت تفکر و تشخیص حق از باطل: یکی از مشکلاتی که بر سر راه کار معلمان در امر بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی دانش‌آموزان وجود دارد این است که ممکن است، دانش‌آموزان در تعارض میان گفته‌های معلم وآنچه که در محیط بیرون ازمدرسه به آنها القا می‌شود، گرفتار شود. در این وضعیت اگر دانش‌آموز قدرت تحلیل وتفکر داشته باشد، به راحتی می‌تواند مسأله را تجزیه و تحلیل کند و حق را از باطل براساس آموخته‌هایش تشخیص دهد. اما اگر فاقد چنین قدرتی باشد، این امکان وجود دارد که تسلیم گفته‌های دیگران شود. این دیگران می‌توانند خانواده و بستگان او یا شبهه افکنان و مخالفان دین باشند و یا رسانه‌های صوتی و تصویری و مطبوعات. نمونه‌ی این را در قرآن داریم: «روزی که چهره‌های‌شان را در آتش زیرورو می‌کنند، می‌گویند: ای کاش از خدا و پیامبر پیروی کرده بودیم و می‌گویند: پروردگارا! بزرگان و سروران خویش را پیروی کردیم و گمراه‌مان کردند. پروردگارا! آنان را دوچندان عذاب ده و لعنت‌شان کن لعنت بزرگ» (احزاب، ۶۶-۶۸). «هرگاه به آنان گفته می‌شد از آنچه خداوند فرو فرستاده پیروی کنید، می‌گفتند: نه، از سنت‌های پدران‌مان پیروی می‌کنیم؛ آیا حتی اگر پدران‌شان تعقل نمی‌کردند و بر هدایت نبودند (باز از آنها پیروی می‌کردند) » (بقره، ۱۲۰). اگر این افراد قدرت تفکر و تشخیص حق از باطل داشتند، از بزرگان‌شان پیروی کورکورانه نمی‌کردند تا دچار بدبختی شوند.

تحقیقات جدید نیز نشان داده یکی از عوامل مؤثر در همرنگی فرد با اکثریت علاقه‌ی فرد به درست رفتار کردن است. ازآنجا که معمولا جمع و اکثریت آگاهی‌های بیشتری دارند، افراد می‌کوشند خود را با جمع هماهنگ کنند؛ ازاینرو، هرچه میزان اعتماد فرد به درستی اطلاعات، نظریات و رفتارهای جمع بیشتر باشد، خود را بیشتر با آنها هماهنگ می‌کند و این هماهنگی تنها در سطح رفتار باقی نمی‌ماند، بلکه به باورها نیز سرایت می‌کند.

این مطلب در مورد پیروی مردم از افراد و طبقات متنفذ جامعه نیز صادق است؛ از آنجا که این افراد در زمینه‌هایی خاص از زندگی، موفقیت را در آغوش گرفته و مقام و موقعیت اقتصادی و اجتماعی ممتازی به

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

دست آورده‌اند، دیگران می‌پندارند همه‌ی بینش‌ها، نگرش‌ها، باورها و رفتارهای آنان درست است؛ ازاینرو، می‌کوشند در تمام زمینه‌ها از آنان پیروی کنند.

بنابراین، در اینگونه موارد قدرت تعقل و تفکراست که به کمک افراد می‌آید و گرنه احتمال لغزش خیلی بالا می‌رود. شاید به همین دلیل است که قرآن مردم را دعوت به تعقل و تدبر و تفکرمی‌کند (بقره، ۴۴، ۷۳، ۷۶، ۲۴۲؛ آل عمران، ۶۵، ۱۱۸؛ و ...).

۳. مقبولیت و اعتبار معلم: معلم سعی کند با رفتار درست و مطابق گفتار، اعتبار خود را نزد دانش‌آموزان بالا ببرد. اگر دانش‌آموز معلم را به عنوان یک شخصیت معتبر و مورد احترام بپذیرد، سعی می‌کند که گفته‌های او را خوب گوش بدهد و بپذیرد و در رفتار وکردار خود عملی کند و حتی رفتار معلم را الگوی رفتار خویش قرار دهد. بدیهی است که عکس این مطلب نتیجه‌ی عکس خواهد داد. بهترین راه کسب اعتبار برای معلم، همان راهی است که معلمان بزرگی مانند پیامبران الهی و پیشوایان دین از آن استفاده می‌کردند، یعنی عمل به گفته‌های خود یا پیروی از اصل کردار مطابق گفتار. از امام علی(ع) روایت شده: «کسی که خود را درجایگاه راهنما و معلم دیگران قرار می‌دهد، باید پیش از تعلیم دیگران به تعلیم خود بپردازد و در مقام تربیت دیگران، پیش از تربیت به زبان به تربیت با عمل همت گمارد.

۴. محبوبیت معلم: یافته‌های روان‌شناسان نشان می‌دهد که «هرچه مخاطبان نگاه مثبت‌تری به گوینده داشته باشند، ارتباط را مثبت‌تر ارزیابی می‌کنند و احتمال بیشتری دارد که نگرش خود را مطابق نظرگوینده تغییردهند».۱۷ هم‌چنین روان‌شناسان در تبیین رابطه‌ی میان محبوبیت و تأثیرگذاری می‌گویند: «ازآنجا که انسان‌ها تلاش می‌کنند شناخت‌های‌شان با احساسات‌شان هماهنگ باشد، نگرش خود را به احتمال زیاد برحسب نگرش‌های کسانی که دوست دارند، تغییرمی‌دهند».

معلم می‌تواند با دین‌داری، گشاده‌رویی وخوش‌رویی، خلق نیکو، تواضع و احترام به دانش‌آموزان، زهد و بی‌رغبتی به دنیا و آراستگی و زیبایی ظاهری محبوبیت خود را نزد دانش‌آموزان افزایش دهد. معلم نباید

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

هیچ وقت دانش‌آموز را مورد تحقیر و توهین قرار دهد، زیرا هر انسانی تمایل ذاتی به کسب احترام و ارزش و قبول از طرف دیگران دارد. تحقیر کودک از سوی معلم ممکن است کودک را فراری بدهد و نفرتی در دل او نسبت به معلم ایجاد کند به گونه‌ای که گفتار و کردار معلم برای او قابل قبول نباشد. خداوند به پیامبر دستور می‌دهد که با مردم مهربانانه برخورد کن تا از تو فراری نشوند. «به سبب رحمت خداست که تو با آنها اینچنین خوشخوی و مهربان هستی. اگر تندخو و سخت‌دل می‌بودی از گرد تو پراکنده می‌شدند. پس بر آنها ببخشای و برای‌شان آمرزش بخواه و در کارها با ایشان مشورت کن و چون قصد کاری کنی بر خدای توکل کن، که خدا توکل کنندگان را دوست دارد» (آل عمران، ۱۵۹). معلم باید حتی الامکان از تنبیه و برخورد تند و خشونت‌آمیز با دانش‌آموز اجتناب ورزد، زیرا روان‌شناسی جدید بر این عقیده است که نوجوان در رشد و تکامل اجتماعی خود، از چگونگی ارتباط و علاقه‌اش نسبت به معلمان و میزان نفرت یا محبت خود به آنها متأثر می‌شود. این ارتباط‌ها به اشکال و رنگ‌های گوناگون در می‌آیند که اساس‌شان به شخصیت معلم، میزان ایمانش به شغل خود، مقدار فهمش نسبت به مرحله نوجوانی و طرق رعایت و حل مشکلات آن بستگی دارد. چنانکه معلم مسلطی که با امر و نهی، تهدید و تعقیب و آزار و شکنجه بر کلاس حکم می‌کند دانش‌آموزان را از خود دور می‌کند، میان خود و آنها جدایی می‌اندازد و در نتیجه، به هیچ وجه مورد محبت آنان واقع نمی‌شود. بر عکس، معلم دادگستری که همواره با دانش‌آموزان خود همکار و دوست صمیمی است و هنگام استمداد از او، هرگز به سرزنش آنان نمی‌پردازد، محبت و اعتماد آنها را به خود جلب می‌کند.

محبوبیت معلم دو کارکرد مهم دارد: نخست آنکه به معلم امکان می‌دهد در لایه‌های درونی شخصیت دانش‌آموزان نفوذ کند، و دوم آنکه تأثیرگذاری تربیتی معلم را آسان می‌نماید. تحقیقاتی که در مورد میزان علاقه‌ی دانش‌آموزان به درس دینی انجام شده (۲۰) نشان می‌دهد که میزان علاقه‌ی دانش‌آموزان به معلم دینی رابطه‌ی مستقیم و مثبتی با میزان علاقه آنان به این درس دارد.

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

۵. انتخاب شیوه‌ی مناسب دربیان آموزه‌های دینی: معلم باید سعی کند آموزه‌های دینی را ساده، رسا و جذاب برای دانش‌آموزان بیان کند به گونه‌ای که اولا آنها بفهمند که معلم چه می‌گوید و ثانیا از شنیدن آن احساس خستگی نکنند. اگر معلم مثلا در خداشناسی تنها به بیان دلایل فلسفی اثبات وجود خدا و صفاتی مانند توحید و قدرت خدا بپردازد، یقینا خسته کننده خواهد بود و دانش‌آموزان شاید برای گرفتن نمره، این دلایل را در حافظه‌ی ذهن‌شان بسپارند ولی این سپرده‌ها هیچ وقت تبدیل به ایمان و اعتقاد قلبی نمی‌شود، چون از روی میل و رغبت و شوق کسب نشده‌اند. معلم باید استدلال‌های فلسفی را در قالب مثال‌های ساده و همه‌کس‌فهم طوری بیان کند که متعلم همانجا نه تنها کاملا تفهیم شود، بلکه پایه‌های اعتقادی‌اش نسبت به آن موضوع نیز شکل بگیرد. هم‌چنین معلم باید از مطرح کردن مباحث پیچیده و دور از فهم دانش‌آموز اجتناب ورزد. در این مورد نیز مطالعه سیره‌ی انبیاء و معصومان می‌تواند برای معلمان راهگشا باشد.

۶. پاسخ مناسب به پرسش‌ها و شبهه‌ها: گاهی برای دانش‌آموزان پرسش‌ها و شبهه‌هایی مطرح می‌شوند و یا کسانی دیگر در ذهن آنان شبهه ایجاد می‌کنند، معلم باید اولا این فضا را ایجاد کند که دانش‌آموزان به راحتی بتوانند سئوالات‌شان را مطرح کنند و ثانیا پاسخ مناسب بدهد. پاسخ مناسب از دوحال خارج نیست: یا معلم جواب آن پرسش را می‌داند، در این صورت باید با متانت و بردباری پاسخ دهد؛ یا نمی‌داند که در این صورت باید این شهامت را داشته باشد که صراحتا بگوید نمی‌دانم و سعی می‌کنم با مطالعه یا پرسیدن از دیگران بیابم و برای شما بیان کنم.

منابع :

۱- معین ، محمد ،۱۳۷۱، فرهنگ فارسی ، جلد ۸ ، تهران ، انتشارات امیرکبیر

۲- میالاره ، گاستون ،۱۳۷۵، معنی و حدود علوم تربیتی، جلد ۲، ترجمه علی محمد کاردان ، تهران ، انتشارات دانشگاه تهران

۳- عظیمی ، سیروس ، ۱۳۶۹، روان شناسی کودک ، جلد ۱، تهران ، انتشارات معرفت

این فایل برای مشاهده است . برای خرید فایل ورد قابل ویرایش به سایت مراجعه کنید .

۴- سادئی ، علی ، ۱۳۷۴، ویژگی های معلم دینی مطلوب و نقش او در شکل گیری هویت دینی دانش آموزان ، جلد ۲، تهران ، انتشارات تربیت

۵- مطهری ، مرتضی ،۱۳۶۷، امدادهای غیبی در زندگی بشر ، تهران ، انتشارات صدرا

۶- شعاری نژاد ، علی اکبر ، ۱۳۷۵، مبانی روان شناختی تربیت، جلد ۳، تهران ، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

۷- داودی ، محمد ، ۱۳۸۴، نقش معلم در بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی ، جلد ۱، قم ، پژوهشکده حوزه و دانشگاه

۸- بیابانگرد ، اسماعیل ، ۱۳۷۹، روان شناسی نوجوانان ، چاپ چهارم ، تهران ، انتشارات فرهنگ اسلامی

۹- موگهی ، عبدالکریم ، ۱۳۸۰، روشهای بهره گیری از مشوق های قرآنی وادبی ، ماهنامه فرهنگی یاس ، شماره ۸ صفحه ۴۲

۱۰- مظاهری ، حسین ، ۱۳۷۸، تربیت فرزند از نظر اسلام ، قم ، انتشارات روحانی

فقط برای مشاهده